

AZ ÚJ SZÍNHÁZ MŰVÉSZI ARCULATÁNAK MEGÚJÍTÁSA

(Nyitott színházi alkotóműhely fiataloknak és a polgári középosztálynak)

I. ÁLTALÁNOS SZEMPONTOK, MŰVÉSZETI KONCEPCIÓ

Föltett szándékunk, hogy - a nézői szokások, a színházművészet, a színházműködtetés változásait figyelembe véve, az elmúlt 13 esztendő eredményeire építve - színházunk markánsabb művész színházi arculatot kapjon, egyúttal határozottan megkülönböztethető legyen a fővárosi művészszínházak profiljától és olyasfajta színházi élményt nyújtson a budapesti nézőknek, amelyet a többi színházban nem, vagy csak elvétve talál.

Mielőtt azonban a művészi profil elkülönítő jegyeinek taglalásába kezdenénk, szükséges egy kis kitérőt tennünk abba az irányba, hogy kit is kíván megszólítani ez a „megújuló” Új Színház.

Minden egyéb híresztelés, minden gazdasági és hitelválság ellenére meggyőződésünk, hogy Budapesten él és lélekszámában egyre növekszik az a társadalmi réteg, amelyet kissé általánosítva **polgári középosztálynak** nevezhetünk. Ez a réteg napi harcot vív, hogy életszínvonalát szinten tartsa, vagy annak hanyatlását legalább elviselhető mértékűvé mérsékelje. Életkorát tekintve elsősorban a 40 és 60 év közötti korosztályt célozzuk meg programunkkal, azokat, akik szellemi és fizikai aktivitásuk teljében vannak, vagyonukat még tisztességes úton szerezték, polgári alapműveltségüket pedig egy olyan korban, amikor az emberek még olvastak könyveket. Bár könyvolvasásra ma már ennek a generációnak sincs ideje, de a kereskedelmi tévék és az internetes médiumok gigászi nyomása ellenében mégis kiirihthatatlanul él bennük a vágy és igény, hogy saját szellemi szintjükön szólítsák meg és mondjanak is nekik valamit, ami értelmes és hiteles gondolat arról a világról, amelyben születettek, „éltek és haltak”. Ráadásul ennek a rétegnek van egy vagy több kamasz, illetve már felnőtt gyermeke, akikkel jó volna elbeszélgetni egy-egy közös szellemi élményről, vagy egyszerűen együtt lenni egy kicsit, lehetőleg valami értelmes közegben.

Hova menjenek ezek az emberek?

Miért épp az Új Színház előadásait nézzék meg?

„...ahelyett hogy az új formákat öreg szemmel nézzem, inkább megtanulok a régi formákra új szemmel tekinteni.”

Ez a Gustav Meyrinktől származó gondolat a vezérmotívuma annak a szellemi attitűdnek, amely az Új Színház műsorkínálatának összeállítását és társulatának szellemi alkotóműhelyé formálását a jövőben meghatározza.

Mit jelent ez a gyakorlat nyelvére fordítva?

Az Új Színház alapvetően olyan kortárs magyar és világirodalmi, illetve klasszikus művek bemutatása mellett kötelezi el magát, amelyek népszerű, közérthető formában - mély morális vagy érzelmi konfliktusba került - emberekről mesélnek. Azonban e történetek közül is legfőképp azok érdekelnek minket, melyekben a konfliktus erőteljesen rezonál mindazon élethelyzetekre, melyekkel napjaink átlagembere kénytelen időről időre szembesülni, valamint egyszerűségükben is magukban hordozzák azokat a mély archetipikus élményeket, melyek feldolgozása örök feladata volt és lesz az emberi életnek (születés és halál, szerelem és magány, bűn és megbocsátás...), és örök, megunthatatlan témát nyújt a művészetnek.

Egyszerűbben fogalmazva: **repertoárunk gerincét a kortárs és klasszikus, magyar és világirodalomból a történeteket mesélő művek alkotják.**

Az effajta történetek színházi mesélésének elképzelésünk szerint az Új Színházban mindenképpen lesz néhány jellemző vonása.

Fontosnak tartjuk, hogy az **állandó rendezői stáb** formanyelvében is a „régiformákra új szemmel tekinteni” elv érvényesüljön. Ennek az elvnek nyilvánvalóan a **darabválasztásban** (is) meg kell nyilvánulnia. Műsorunk összeállításában bennünket nem a cím alapján „tutti” siker besöprése, nem a „biztosra megyek” sablon reflexe működteti, hanem az a „missziós elhivatottság”, mely reményeink szerint közönségünket arra ösztönzi, hogy a méltatlanul háttérbe szorított nemes műveket újra értékelje, népszerűvé avassa és így a szellemi köztudatban méltó helyükre kerüljenek.

A darabválasztás másik fontos szempontja, hogy igyekezzünk olyan történeteket válogatni, amelyek képesek egyszerre több generációt megérinteni.

A Nagyszínpadon nem kívánunk éles megkülönböztetéssel felnőtt, ifjúsági és gyerekelőadásokat létrehozni. Ezt a profilt átengedjük másoknak. Helyette az a szándékunk, hogy szülőt és kamasz illetve felnőtt gyermekét együtt ültessük a nézőtérre, mert úgy gondoljuk, hogy az általunk preferált történetek, ha más-más aspektusból is, de mindnyájukhoz szólnak. (Ilyen előadásunk például az Édentől Keletre és ilyennek szánjuk a Coriolánust, A varázshegyet és a Jadviga párnáját is.) **A jövőben egyébként a „Kőfal-Pálya” pályázatunk fontos tematikája lesz a gyermekeknek szóló (utaztatható) produkciók létrehozása a Bubik István Stúdiószínpadon.**

Mint ez már a fentiekből is kiderült, tervezett repertoárunk nem dráma, hanem történet centrikus. Színpadon megjeleníthető konfliktussal rendelkeznek regények, filmek is, tehát évad műsorterveink kialakításában fontos szerephez jutnak az **adaptációk**. Ez részben új, szellemileg izgalmas terület bevonását jelenti, részben pedig jelentős munkát és lehetőséget kínál a magyar írók számára. (Ezt a tendenciát elindítottuk már, amikor Spiró Györgyöt kértük fel John Steinbeck Édentől keletre című regényének adaptálására, és tulajdonképpen ez

a szándék tükröződik Závada Pál azon kísérletében is, melynek során színházunk számára a Jadviga párnája című nagysikerű regényét önti drámai formába.)

A magyar irodalom számos kiváló alkotásában látunk színpadon is kiaknázható, komoly és rendhagyó színházi élmény keltésére alkalmas lehetőséget. A közeljövőben több magyar író szeretnénk felkérni, hogy az alábbi regények színházi adaptációjával foglalkozzon.

NEM PUBLIKUS

A magyar drámai irodalom alkotásai közül elsősorban azokra a művekre koncentrálnánk, amelyek különlegességük vagy színpadra állítási nehézségük miatt a színházi érdeklődés peremére sodródtak.

NEM PUBLIKUS

Világirodalmi adaptációs tervek:

NEM PUBLIKUS

Film adaptációs szándékok:

NEM PUBLIKUS

Már elkészült adaptációk:

NEM PUBLIKUS

A világirodalom klasszikusai közül az alábbi művek színpadra állítását tervezzük:

NEM PUBLIKUS

A kortárs nemzetközi alkotások közül szándékunkban áll bemutatni:

NEM PUBLIKUS

Az Új Színház nemcsak adaptációs munkát kíván kínálni a magyar íróknak, hanem **intenzív munkakapcsolatot** szeretne kialakítani a fiatal írókkal és számukra méltó bemutatkozási formát keresünk. A legfiatalabb nemzedék kiváló képviselői már eddig is megfordultak különböző megbízások kapcsán színházunkban (pl. Szálinger Balázs vagy Lanczkor Gábor). Velük a jövőben is tartani szeretnénk a kapcsolatot.

II. RÉSZLETES MŰSOR TERVEZET

(2012-2017)

NEM PUBLIKUS

III. ÚJ SZÍNHÁZ – ÉLŐ KAPCSOLATOK

Az internet vagyis a virtuális és végletesen manipulált közösségi élmények illuzionista világában a színház az élő kapcsolat „hálójával” hódít.

Az Új Színház a jövőben szeretné kapcsolatrendszerét kardinálisan kibővíteni, majd a közös elképzeléseket hasznosítani. **A kapcsolatok működtetése persze a mindenkori pénzügyi helyzettől és a fővárosi, állami kultúrpolitika prioritásaitól (is) függ.**

Hisszük, hogy a résztvevők kreativitásának eredményeképpen igazi **kulturális hidak** születnek a Paulay Ede utca és a határon inneni és túli műhelyek között, amelynek **kedvezményezettje elsősorban a budapesti közönség** lesz, de az agglomerációban, egyes vidéki városokban, továbbá a határon túli színház szerető közönség is igazi szellemi élményben részesül az Új Színház kapcsolatairól.

A./NEMZETKÖZI KAPCSOLATOK

A nyitott művészsínház kulturális híd szerepének kiépítésének fontos állomása lesz a **nemzetközi kapcsolatok** kialakítása és nem formális működtetése. Ez a színházi összekötőkapocs Budapest kulturális életének is egy fontos szegmensévé válhat, remélhetőleg a főváros is használni, hasznosítani tudja majd ezeket a kapcsolatokat.

RENDEZŐK

A következő rendezők szándéknyilatkozatait a II. kötet 20-29. oldalán találhatók.

Az Új Színház az elmúlt években tudatosan hívott meg évente egy-egy külföldi rendezőt, akik különböző és a hazai színjátszástól eltérő rendezői felfogással, mentalitással – mintegy workshop-szerűen – foglalkoztak színészeinkkel, állítottak színpadra különböző darabokat. A közönség és a kritika sok esetben ellentétesen ítélte meg ezeket a produkciókat, de a vendégrendezők mindegyike egyetértett abban, hogy szívesen dolgozna ismét az Új Színház csapatával.

A külföldi magyar és európai rendezők meghívásának gyakorlatát a jövőben is szeretnénk folytatni.

Bocsárdi László (Erdély-Románia), **Keresztes Attila** (Erdély-Románia), **Béres László** (Erdély-Románia), **Czajlik József** (*Felvidék-Szlovákia*) ill. **Victor Ioan Frunza** (Románia), **Jiří Menzel** (Csehország), **Szergej Maszlobojcsikov** (Ukrajna), **Rale Milenkovic** (Szerbia), **Egon Savin** (Szerbia)

SZÍNHÁZAK

(A színházak szándéknyilatkozatait lásd. a II. kötet 2-19. oldalán.)

Az elmúlt években az Új Színház nagy sikerrel szerepelt – többek között – a gdanski és craiovai nemzetközi Shakespeare fesztiválon és más – szomszédos országbeli – színházi rendezvényen (Pozsony, Szatmárnémeti stb.) Több színházzal tárgyaltunk a jövőt illető kapcsolatokat illetően.

Az un. európaiság divatos hangoztatásának időszakában hajlamosak vagyunk elfeledkezni közvetlen szomszédainkról. Pedig a földrajzi közelség mellett történelmünk és kultúránk ezer kibogozhatatlan szálon egymásba fonódott szövetének mintáját kikutatni és felmutatni időszerű történelmi feladat. E felismerés vezette színházunkat, amikor két évvel ezelőtt az erdélyi magyar és román, a horvát, a szerb színházi, kulturális kapcsolatok tudatos építésébe kezdett. Ennek a munkának most kezdenek megmutatkozni az eredményei:

A **marosvásárhelyi Nemzeti Színház** (magyar és román tagozat) új igazgatója, a **gyergyószentmiklósi Figura Színház**, a **sepsiszentgyörgyi Tamási Áron Színház**, a **temesvári Csiky Gergely Állami Magyar Színház**, a **Szatmárnémeti Északi-Színház** **Harag György Társulata**, a **nagyváradi Magyar Színház**, a **székelyudvarhelyi Tomcsa Sándor Színház**, a **Kassai Thália Színház**, a **szabadkai Kosztolányi Színház** igazgatói szívesen dolgoznának együtt különféle Új színházzal közös projecteken.

Tervezhető közelségbe kerültek, ill. már részben megvalósultak **belgrádi, újvidéki és eszéki kölcsönös vendéjátékaink**.

A szerb kulturális miniszter, a szerb, illetve a magyar nagykövet, valamint a szerb média jelenlétében került sor Belgrádban annak az együttműködési megállapodásnak az aláírására, amelynek értelmében az Új Színház Belgrádban, illetve a belgrádi **Szerb Nemzeti Színház Budapesten** lép fel a következő színházi szezonban.

Együttműködési elképzeléseink azonban ennél jóval izgalmasabb távlatokat is kínálnak. .-

.....**NEM PUBLIKUS**

Az **Eszéki Horvát Nemzeti Színházzal** kötött - tervezett - együttműködési megállapodás nemcsak a két ország kulturális közeledésének fontos jele és állomása, hanem lényeges

eszköze a magyar kultúra és nyelv terjesztésének és ápolásának olyan területen, ahol igen jelentős a magyar anyanyelvű lakosok aránya.

Ezek az emberek többségükben soha nem jártak magyar nyelvű színházban, magyar ajkú társulat pedig több mint harminc éve nem szerepelt vendégként sem azon a vidéken. Ezért döntöttünk úgy, hogy Molnár Ferenc: A hattyú című darabjával mutatkozunk be Eszéken a következő évadban, az eszékiek pedig Krleža : Lédáját hozzák el hozzánk, azét a Krležáét, aki köztudottan kiválóan beszélte nyelvünket, s akinek emlékszobrát nemrégiben avatták fel a Ludovika előtt, ahol a neves horvát író diákéveit töltötte.

Intenzív kapcsolatépítési munkánk eredménye a **Novi Sad-i Szerb Nemzeti Színházzal** a kölcsönös vendégjátékokról, illetve a workshopokról, valamint a színészi ösztöndíjakról szóló megállapodás.

Ennek értelmében a soron következő évadban vendégszerepel nálunk a szerb társulat a szerb kortárs irodalom egyik legizgalmasabb képviselőjének darabjával, mi pedig megtisztelő meghívást kaptunk a színház jubileumi 150. évadjára, hogy Magyarországot képviseljük az Édentől keletre című előadásunkkal. Különösen érdekesnek és tanulságosnak ígérkezik a két társulattal közösen tartandó workshopokról szóló elképzelés, valamint színházi szezononként kétszer két magyar, illetve szerb színésznek nyújtott ösztöndíjról szóló csereprogram. Akik ezt az ösztöndíjat megkapják kétszer két hetet töltenek a másik ország színházában, bekapcsolódnak egy készülő előadás próbafolyamatába, tanulmányozzák egymás munkamódszereit, illetve a már elkészült előadások jellegzetességeit. Kölcsönös partnerkapcsolatunk hosszú távú szándékának komolyságát bizonyítja az a tény is, hogy idén októberben Novi Sadban tartja közgyűlését a nemzetközi színházi egyesület az **ETC**, és ezen a Novi Sad-i Színház ajánlására sor kerül az Új Színház tagfelvételére, ami reményeink szerint újabb kapcsolatok építésének széles horizontját nyitja meg előttünk.

Tárgyalunk továbbá a **Montenegroi Nemzeti Színházzal** is.

MAGYAR INTÉZETEK

(Az Intézetek szándéknyilatkozatait lásd. a II. kötet 38-43. oldalán.)

A külföldi magyar intézetek fontos koordinációs szerepet töltenének be az Új Színház életében. A darabkijelölések mellett a színházművészeti alkotók kölcsönös cseréjének és az Új Színházban, vagy az adott ország valamelyik társszínházában megvalósuló nemzetközi alkotóműhelyek létrehozásában vállalnának aktív szerepet.

Partneri tárgyalásokat folytattunk eddig a **Varsói Magyar Intézet**, a **Shanghai Magyar Intézet**, a **Berlini Magyar Intézet**, a **Pozsonyi Magyar Intézet** igazgatóival.

A **Nemzetközi Színházi Intézet Magyar Központja (ITI)** is stratégiai partnerünk lesz a jövőben.

B./ HAZAI KAPCSOLATOK

Híd szerepet szánunk néhány hazai vidéki és budapesti független színházzal és fesztivállal való együttműködési terv megvalósításának.

..... **NEM PUBLIKUS**

. (A színházak és fesztiválok szándéknyilatkozatait lásd. a II. kötet 57-62. oldalán.)

A fővárosban, ill. a főváros agglomerációjában lévő kulturális intézményekkel való kooperáció – vélhetőleg - rendhagyó és hiánypótló előadásokat, workshopokat eredményez majd. **NEM PUBLIKUS**

szándéknyilatkozataik a II. kötet 63-67. oldalán találhatóak.

A különféle iskolák, egyetemek bevonása színházunk működésébe kölcsönös előnyökkel járhat, a hallgatók kreativitása és egy működő kőszínház napi gyakorlatában való részvétel hasznos lehet mind a produkciókban, mind a színház napi életében.

Ez különösen fontos része a pályázatnak, hisz a színházat szerető, értő és csináló új generáció megszólítása, bevonása a színház életébe alapvető jelentőséggel bír.

A **Marosvásárhelyi Művészeti Egyetemmel** és a **Moholy-Nagy Művészeti Egyetemmel** már eddig is jó kapcsolatunk volt, a **Keleti István Alapfokú Művészetoktatási Intézmény és Művészeti Szakközépiskolával** több esztendő óta együttműködés és közös munka áll mögöttünk, a **Kontraszt Műhely** színháznevelési és az **Alternatív Közgazdasági Gimnázium**, a **Magyar Képzőművészeti Egyetem Látványtervező Tanszékének** színházi szakmai műhelyeivel pedig a jövőt illetően szeretnénk együttműködni. *A szándéknyilatkozatokat lásd. a II. kötet 44-56. oldalán.*

Az egyéb hazai kapcsolatok létrehozása egy-egy kisebb színházi terület részének fejlesztésére nyújt majd lehetőséget.

A **Szépművészeti Múzeummal** és a **Műcsarnokkal** való együttműködés részben az Új Színház Galériájának működését, részben a társművészetek bevonását teszi majd lehetővé. *A szándéknyilatkozatokat lásd. II. kötet 68-70. oldalán.*

A színház szakmai elképzeléseinkben a **Színházi Dramaturgok Céhe**, az **Országos Színháztörténeti Múzeum és Intézet**, a **Magyar Látvány-, Díszlet- és Jelmeztervező Művészek Társasága**, a **Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete** lesz majd segítségünkre.

A **Szolnoki Szimfonikusok Zenekar** szcenírozott ifjúsági koncertjei, a **Muharay Elemér Népművészeti Szövetség** hagyományörző gálái, a **Magyar Írószövetség** irodalmi projektjei a közönség nevelés és növelés célját segítik elő, csakúgy, mint a **Kossuth Kiadóval** tervezett ismételt együttműködés.

A szándéknyilatkozatokat lásd. a II. kötet 71-79. oldalán.

IV. PROJEKTJEINK A KORTÁRS DRÁMA ÉS ANYANYELVÜNK ÁPOLÁSA ÉRDEKÉBEN

A./ KORTÁRS MAGYAR DRÁMA AZ ÚJ SZÍNHÁZBAN (2000-2011)

Többek közt a Nemzeti Kulturális Alap, a Katona József pályázat és más források évről-évre támogatják egy-egy színház és egy-egy drámaíró alkotói kapcsolatát, vagyis az új magyar dráma születését.

Az Új Színház mindig is fontosnak tartotta, hogy éljen ezekkel a lehetőségekkel.

Gyakran fiatal, a drámaírással még épp hogy próbálkozó írókat kérünk föl, de nem csak őket.

Emellett pályázatoktól függetlenül, saját erőből is íratunk és mutatunk be kortárs magyar színműveket.

PÉTERFY GERGELY: A vadászgörény* (2005) (NKA – alkotói támogatás)

Péterfy Gergely A vadászgörény című művét a Katona József pályázat támogatásával, Bezerédi Zoltán rendezésében **2005. szeptember 23-án** mutatta be az Új Színház.

2002-ben Solténszky Tibor rádiójátékot rendezett belőle.

Korábban, 2001-ben a pécsi Nyílt Fórumon vitatták meg szakemberek és jelent meg a Nyílt Fórum Füzetekben

LŐRINCZY ATTILA: A csoda alkonya* (2002)

Zenés színmű (zeneszerző: MELIS LÁSZLÓ)

2001-2002.

TOEPLER ZOLTÁN: Ó, Molière! (NKA – alkotói támogatás)

* az Új Színház be is mutatta

A művet az Új Színházban felolvasó színházi keretek közt mutattuk be 2002-ben.
2004-ben Soltészky Tibor megrendezte a Soltis Lajos Színházban

2003-2004.

CSERNA-SZABÓ ANDRÁS: Leláncolt (NKA – alkotói támogatás)

A művet az Új Színházban felolvasó színházi keretek közt mutattuk be 2004-ben.

2005-2006.

NAGY GABRIELLA: Smink életre halálra (NKA – alkotói támogatás)

Nagy Gabriellának ez az első drámaírói kísérlete.

Rendszeresen publikál verseket, novellákat.

A litera.hu szerkesztője

A Műcsarnokban irodalmi programok szervezője volt.

2004-ben jelent meg első regénye Az idegen címmel.

2006-2007.

PÉTERFY GERGELY: Szobafogság – Katona József alkotói pályázat

Mesedarab

KÖRÖSI ZOLTÁN: Árpádfürdő – NKA Színházi Kollégium

Új magyar színmű az Új Színház társulatára

2008.

BÚSS GÁBOR OLIVÉR – HÁRSING HILDA – RUDOLF PÉTER: KELETI PU* (2008)

„Sindarab”

2009.

LACKFI JÁNOS: Böbe és a láncnyizálók

Mesejáték, történik 1956-ban

2010.

SPIRÓ GYÖRGY: Édentől keletre* (2010)

Steinbeck regénye nyomán

SZÁLINGER BALÁZS: Csodálatos mobilvilág* (2010)

Libretto MÁRTA ISTVÁN operájához

ZÁVADA PÁL: Bethlen* (2010)

Móricz Zsigmond Erdély című regénye alapján

2011.

LANCZKOR GÁBOR: A háromlábú kentaur (NKA – alkotói támogatás)

Lírai színmű Liszt Ferencről és koráról (a Liszt-év alkalmából)

Felolvasó színházak az Új Színházban:

Ezek közt talán a legsikeresebbek egyike volt **TÉREY JÁNOS: Jeremiás avagy Isten hidege (2009)**, **Dömötör András** rendezésében, amit később Pécsen illetve Gyulán is előadtunk, beszélgetéssel kísérve.

Hasonlóan népszerű volt, szintén beszélgetéssel egybekötve **POLCZ ALAINE – BARANYAI LÁSZLÓ: Asszony a fronton (2008)** című regényadaptációja, **Vidnyánszky Attila** rendezésében, **Takács Katalin** és **Pálfi Kata** előadásában

B/ ÚJ KORTÁRS DRÁMA BEMUTATÓNK (2011- 2012)

ZÁVADA PÁL: Jadviga párnája (rend.: Hargitai Iván)

C/ TERVEINK AZ ELKÖVETKEZŐ ÉVEKRE (2012 - 2017)

Kortárs magyar drámák – újra-visszaolvasva, felolvasó-színházi sorozat az Új Színházban a litera.hu-val együttműködve

Az utóbbi évtizedekben egyre több kezdeményezés segíti a magyar dráma megerősödését. Az Örkény-ösztöndíj, az NKA alkotói pályázata, a Katona József pályázat, a Nyílt Fórum, a színházak különféle drámapályázatai mind-mind ezt a tendenciát támogatták. Ennek eredményeként sok kortárs dráma került színpadra.

Ám az írók és a dramaturgok a megmondható, milyen jelentős a számuk azoknak a műveknek, melyek a megírásukkor fölkeltek a figyelmet, aztán be is mutatták őket felolvasó színházi formában, stúdiószínpadon vagy akár nagyszínpadon is, de hamar elfeledkeztünk róluk, és alig-alig van esélyük az újrafölfedezésükhöz. Többek közt olyan szerzőkre gondolunk, mint Bereményi Géza, Eörsi István, Esterházy Péter, Fejes Endre, Forgách András, Garaczi László, Horváth Péter, Márton László, Nádas Péter, Spiró György, Szakonyi Károly, Szilágyi Andor, Szócs Géza, Tolnai Ottó, Végel László, Visky András vagy Zalán Tibor.

Erre a jelenségre hívná föl a figyelmet a Visszaolvasó, kiválasztva ezek közül a méltatlanul elfeledett drámákból néhányat, és értő szemű, érzékeny rendezőket fölkerve felolvasó színházi formában bemutatná azokat.

Fejes Endre: Rozsdatemető (Rendező: Hegedűs D. Géza)

Tolnai Ottó: Könyökkanyar (Rendező: Hargitai Iván)

Berményi Géza: A Werthert már megírták (Rend: Bereményi G.)

Zalán Tibor: Mire megdöglünk (Rendező: Bagó Bertalan)

Ez az első évad tervezete. Ha sikeresnek bizonyul a sorozat, akkor a következő évadban folytatni lehetne. Mindehhez a helyszínt, a színészeket, a műszaki háttérrel, az infrastruktúrát az Új Színház biztosítaná. A válogatást, a gondozást, háttéranyagok és interjúk írását pedig, az Új Színház dramaturgiájával együttműködve, a litera.hu vállalja.

Ezekből a felolvasó színházi eseményekből tévéfelvétel is készülhet.

Úgy tervezzük, hogy a következő, a 2011-2012-es évadban kb. kéthavonta rendeznénk meg, tehát szeptember 21-étől, a Magyar Dráma Napjától kezdődően öt alkalommal kerülhetne sor erre.

A hónap költője

A **Libri Könyvkiadó**val együttműködve havonta egy alkalommal beszélgetést szervezünk fiatal költőkkel, melyben ő maga is beszélne műveiről, illetve fölolvassza belőlük, emellett pedig színművészeink is bemutatnának néhányat közülük, esetleg zenével kísérve.

Benedek Elek összes meséje 5 év alatt

Mesefelolvasó „performance” délutánok kisiskolásoknak, kisiskolásokkal az Új Színház művészeinek és stúdiósainak előadásában, Szabados Zsuzsa vezetésével

Fontosnak tartjuk, hogy a legfiatalabb korosztályt is minél hamarabb rászoktassuk a színházra, megszeretessük velük, miközben a magyar nyelv szépségeivel találkoznak.

Ezért tervezzük új, interaktív sorozatunkat a 2012-2017-ig tartó időszakban, melyben – a színházi évad 8 hónapja alatt - hetente egy alkalommal színművészeink és stúdiósaink egymást váltva olvasnák fel Benedek Elek meséit Magyar László Szobaszínházunkban

A 4. 5. 6. oszt. korosztállyal rendszeresen találkozáskor, játékos együttlétek keretében foglalkoznánk mese ürügyén a (beszélt) nyelvvel.

Három kötetben összesen 389 mese található. A foglalkozásokat drámajátékokkal, a mese részeinek közös feldolgozásával egészítenénk ki, amelyben használnánk a színház adta lehetőségeket (kellékek, jelmezek stb). A foglalkozások 2x45 percet vennének igénybe.

Mobiltelefon-filmek és a színház

A közszolgálati televízióval tervezett (heti) sorozatban különböző korosztályok részére tartanánk egyfajta vetélkedőt, versenyt, amelynek egyik helyszíne az Új Színház lenne. A kulisszajárások, a próbafolyamatok egy-egy kiválasztott napja, a színészekkel/műszakkal készített mobil telefon-film etűdök versenyeznének egymással, miközben a 12-16 éves korosztály betekintést nyerhetne a színház napi életébe, ill. a színház is betekintést kaphatna egy generáció, a színházzal kapcsolatos látásmódjába.

V. AZ ÚJ SZÍNHÁZ PÁLYÁZATAI

A./ Paulay Ede drámapályázat

A kortárs magyar írókkal való együttműködés legizgalmasabb formája két, általunk megadott téma kidolgozásában ölt testet.

Elképzelésünk szerint saját és pályázati források segítségével meghívásos drámapályázatot íránk ki az adott témakörökben. A **Paulay Ede drámapályázat** nyertesei a konkrét színházi alkotóstáb segítségével alakítanák ki az előadás végleges szövegkönyvét.

1.téma: A XIX. századi amerikai magyar emigráció története

2.téma: Betyártörténetek a XIX. században: Rózsa Sándor legendája és különös élete. (Ez utóbbi produkció együttműködésben készülne a Siklósi Várjátékokkal.)

B./ Kőfal-Pálya pályázatok

Az Új Színház 2007-ben hirdette meg először „Kőfal-Pálya I.” pályázatát.

Az évenként meghirdetett pályázattal a színház – a profilját meghatározó nyitottság jegyében – bemutatkozási és játszási lehetőséget kíván biztosítani független, a kőszínházi struktúrán kívül dolgozó színházi alkotóknak, csoportoknak.

A 2007-es nyertes darabok egyike az azóta is – az Új Színház repertoárjába bekerülő - eddig 38 alkalommal - nagy sikerrel játszott „**Grönholm-módszer**”. A darab a **Neptun Brigád** produkciója volt Baksa Imre rendezésében.

A második - 2009-es pályázat - „gyermeknek szóló”, ill. a „mai magyar valóság problémáival szembesítő” előadások létrehozására szolt.

Az egyik nyertes a Cziczó Attila rendezte, diákokból álló **Fészek Színház „FÉM”** című darabja lett, amely azóta több fesztiválon is vendégszerepelt. A másik nyertes – gyerekeknek szóló - produkciót Baksa Imre rendezésében láthatja a közönség „**A világszép nádszálkisasszony**” címmel. Ez utóbbi darab meghívást kapott az idei Deszka fesztiválra.

A harmadik pályázatra olyan stúdiószínpadi – máshol még be nem mutatott – projecteket várt a színház, amelyekben a zene meghatározó dramaturgiai, forma- és/vagy tartalom alkotói elemként jelent meg. Ezen a pályázaton két nyertes volt: a „**Mocsármese**” című darabot az **Apró Színház**, az „**Új hídavatást**”-t pedig a **TrainingSpot** társulat mutatta be.

Negyedik alkalommal - a Kőfal-pálya IV. keretén belül - **Históriák és életképek a magyar nép „zivataros” és „napfényes” évszázadaiból**” címmel, történelmi tematikával írtuk ki a

pályázatot a 2011-12-es évadra. Ebből a témaköréből várjuk a pályaműveket, különösen azokat részesítve előnybe, akik a múlt hagyományát és korunk technikai örülete közt találnak kapcsolódási pontokat. A jól bevált hagyományaink szerint az Új Színház az infrastruktúrán és a marketingen túl, az esetlegesen keletkező jegybevétel megosztását vállalja. Az idei Kőfal pályázat megvalósítását a főváros által kiírt Budapesti Kulturális Alap pályázat is támogatja. A pályázatokat az Új Színház által fölkért szakmai kuratórium bírálja el.

A zsűri tagjai

Márta István – igazgató (Új Színház)

Szikora János – művészeti vezető (Új Színház)

Hargitai Iván – rendező (Új Színház)

Bagó Bertalan – rendező (Új Színház)

Lőkös Ildikó – dramaturg (Új Színház)

Szűcs Katalin Ágnes – kritikus (Critikai lapok)

Erőss Balázs – igazgató (MU Színház)

A jövőben a Kőfal-Pálya pályázatok tematikáját a gyerekeknek, ill. a fiataloknak szóló produkciók létrehozása határozza meg.

VI. SZÍNHÁZRA NEVELÉS AZ ÚJ SZÍNHÁZBAN

rövid- és hosszútávú tervek bemutatása

Az Új Színház elkötelezett amellett, hogy színházat értő, szerető és látogató közönséget neveljen, akik érzékenyek a különböző társadalmi problémákra, reagálni képesek rá, megoldási stratégiával rendelkeznek, ezáltal teljes és kiegyensúlyozott életet tudnak élni szoros kapcsolatban a kultúrával.

Ennek érdekében fokozatosan kívánjuk kiépíteni a színházban működő színházi nevelés rendszerét. Ebben együttműködő partnerünk a **K o n t r a s z t M ű h e l y**, akik több éves tapasztalattal rendelkeznek ezen a területen. *Szándéknyilatkozatukat lásd a II. kötet 48. oldalán.*

A komplex, fokozatosan kiépülő program indításaként 3 színházi előadáshoz egy-egy előkészítő és feldolgozó drámafoglalkozást szervez az intézmény a középiskolás korosztályt megcélozva. Az előadások összeválogatásakor fontos szempont volt, hogy olyan előadásokat tegyünk elérhetővé, amely a középiskolai tanulmányokhoz is kapcsolódik, ugyanakkor fontos erkölcsi-társadalmi problémákat vetnek fel. Így a diákok középiskolai tanulmányaihoz élményszerűséget is kínálunk, miközben a színházi forma iránti érzékenyítés és az

előadás által felvetett központi problémák feldolgozása is megtörténik.

A drámafoglalkozások hatékonysága érdekében elsősorban már meglévő, létező csoportokat, osztályközösségeket várunk a foglalkozásokra.

A./ Rövidtávú terveink

.....**NEM PUBLIKUS**

B./ Hosszútávú terveink

I. Színházi nevelési foglalkozások

.....**NEM PUBLIKUS**

II. „Rózsák háborúja”

.....**NEM PUBLIKUS**

C./ Fiatal színészek képzése - az Új Színház stúdiója

Az Új Színházban sok éve működik színészképző stúdió.

Nyilasi Judit, Meczner János, Székely Gábor idejében és a Márta István vezetése alatt töltött esztendőkből, 1998 óta is, megszakítás nélkül.

A felvételi vizsgákon azok vesznek részt, a stúdiós helyeket általában olyanok töltik be, akik a Színművészeti Egyetemre vagy kaposvári megfelelőjére pályáznak. Olykor több évig. A stúdióban általában három évet tölthetnek, de az is előfordul, hogy egyiket-másikat hamarabb felveszik a két főiskolai rangú intézmény valamelyikébe. Büszkélkedhetünk, mert az elmúlt években az Új Színház stúdiósai közül kerültek be legtöbben a szakirányú (főiskolákra) egyetemekre.

Néhány név a nálunk tanulókból, akik fontos szereplői lettek színházi életünknek:

Hirtling István, Kovács Partícia, Fenyő Iván, Pindroch Csaba, Szabó Márta, Mészáros Máté, Botos Éva, Mészáros Béla, Polgár Csaba, Takács Nóra Diána, Mátyássy Bence,

Sipos Vera, Pethó Kata, Bánfalvy Eszter, Petrik Andrea, Barnák László, Gáspár Anna, Dobra Mara, Martinovits Dorina, Szilágyi Kata, Szirmai Melinda, Sipos Vera, Solecki Janka (szinkron), Molnár Nikolett, Földes Eszter, Láng Annamária, Szamosi Zsófia, Bánki Gergely, Rába Roland, Mundruczó Kornél... és Zséda (Zsédenyi Adrienn), ill. még sokan mások...

A stúdió nem kifejezetten színiiskola, de minden tagjának részt kell vennie olyan tanulmányokban, amelyek fejlesztik, előkészítik a felsőbb iskolákra, vagy ha oda bejutni nem sikerülne, hát a színi pályára.

Technikai és művészi beszéd, ének, mozgás, némi elmélet alkotja a tanrendet és elsősorban a színjátszó mesterség órái. Osztályuk vezető tanára vagy esetleg a színház más művésze, nagy néha vendég kezében van a munkának ez a szakasza.

A stúdió arra is lehetőséget ad hallgatóinak, hogy időnként megmutatkozzanak. Szüleik, barátaik, szakmai érdeklődők nyilvános vizsgáik egész során figyelhetik fejlődésüket.

/Vannak olyan hallgatók, akik a harmadik évi stúdiózás után az u.n. színész II.-ért folyamodnak és szerzik meg azt egy ilyen jelmezes, esetleg zenés, a teljes műszak támogatását bíró vizsgaelőadás alkalmával. A stúdiós évek azt is segítik eldönteni, hogy a színház mely területével érdemes foglalkozniuk. /

A stúdiózás a speciális, nem teljesen kézenfekvő, civil életből érkező számára furcsa színházi rendhez, erkölcsi/etikai tartáshoz is hozzászoktatja őket. A látás, tapasztalás, a pusztán teátrumi létezés önmagában is hozzájárul fejlődésükhöz. A színház olyan erős, pozitív hatású terep, ahol ifjú emberek előnyös változását nap mint nap tapasztalhatjuk.

A stúdió tanárait rendre a színház művészei közül választjuk. Van, aki évekig tanít, más, egy időre abbahagyja, a tavaszi felvételi vizsgák idején majdnem a teljes társulat segít a felvételizőknek, gyakran eredményesen.

A társulat tagjai szívesen tanítanak. Az, hogy erre sor kerül e gyakran csak színházi munkáik függvénye. Tulajdonképpen a teljes színházi névsort ideírhatnám, ha a tanítás iránt érdeklődő művészeket kéne sorolnom.

Az Új Színház Stúdió tanárai és tantárgyai:

Gosztonyi János: stúdióvezető, művészi beszéd

Takács Katalin (Pálfi Kata): színészmesterség

Galkó Balázs: művészi beszéd

Nagy Zoltán: színészmesterség

Fodor Annamária (Vass György): színészmesterség

Huszár Zsolt: színészmesterség
Nagy Zoltán: színészmesterség
Szabados Zsuzsa: beszédtechnika
Nemessányi Éva: hangképzés-ének
Vida Gábor: színpadi mozgás, tánc
Lőkös Ildikó: dramaturgia
Hajdinák Judit: színház- és drámatörténet

Pozsgai Rita: stúdió-koordinátor

2010/11-ben vendég tanár volt: **Hargitai Iván**

Korábban: **Nagy Mari és Botos Éva** színészmesterséget, **Gabnai Katalin** pedig drámajáték-elméletet oktatott

(Mozgástanárok voltak továbbá: **Jászberényi Éva, Nagy Anikó** és **Katona Gábor** a Színművészeti Egyetem mozgástanszékének vezetőjével: Ladányi Andreával.)

A stúdiót 2002 óta közösen üzemeltetjük a **Keleti István Alapfokú Művészetoktatási Intézmény és Művészeti Szakközépiskolával**. *Szándéknyilatkozatukat lásd a II. kötet 55. oldalán.*